

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

Jazykový obraz Vietnamců v mluvě českých studentů

Bakalářská práce

Autor: Mai Tranová
Studijní program: B7310 Filologie
Studijní obor: Jazyková a literární kultura
Vedoucí práce: PhDr. Lukáš Zábranský, PhD.

Zadání bakalářské práce

Autor: Mai Tranová
Studium: P14P0185
Studijní program: B7310 Filologie
Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název bakalářské práce: **Jazykový obraz Vietnamců v mluvě českých studentů**
Název bakalářské práce Linguistic picture of Vietnamese people amongst Czech speaking
AJ: students

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Studentka se ve své bakalářské práci bude zabývat tím, jaké stereotypy o vybrané národnostní/etnické skupině Vietnamců mají čeští obyvatelé Východočeského kraje a jakými jazykovými prostředky se projevují. Práce vychází z předpokladu, že i přes snahu uživatel jazyka o politickou korektnost, není možné eliminovat některé sdílené ustálené představy o příslušnících národů/etnik, nazývané národnostní stereotypy, a že jsou přítomné v jazykovém obrazu světa českých obyvatel a v médiích. Hlavním metodologickým zdrojem budou teoretická východiska kognitivní lingvistiky, zejména tzv. teorie prototypů/stereotypů a kategorizace, tedy způsobu rozvrhování a uchopování světa, který nám pomáhá mu porozumět. Z analýzy vyplynou jednotlivé stereotypy a kategorie. In this bachelors thesis the student will explore the linguistic picture of Vietnamese people amongst Czech speaking students. The student will research stereotypes of this ethnic group in the Eastern Region of Czech Republic and explore how those stereotypes are projected into language. The thesis is based on the assumption that despite efforts from speakers to be politically correct, it is not possible to eliminate some stereotypes - called "National Stereotypes". It will delve in to how these stereotypes are present in the media and spoken language amongst the population. The main sources of this thesis will be from theoretical conclusions of cognitive linguistics, mainly prototype/stereotype theory and categorization theory. From the analysis she will classify the individual stereotypes and categories

ALLPORT, G. O povaze předsudků. Praha : Prostor, 2004. HAYES, N. Základy sociální psychologie. Praha : Portál, 2009. JIRÁK, J. Média, stereotypy, menšiny, cizinci a my všichni. In Nečitelní cizinci. Praha : Multikulturální centrum Praha, 2003. LAKOFF, G, JOHNSON, M. Metafory, kterými žijeme. Brno : Host, 2002. NEKULA, M. Titulková xenofobie. In Čeština doma a ve světě. Praha : Univerzita Karlova. Ústav českého jazyka a teorie komunikace, 1995. PAJDZIŇSKA, A. Kategorie strukturující jazykový obraz světa: antropocentrismus a opozice "vlastní" - "cizí". In Čítanka textů z kognitivní lingvistiky II. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2007. PRŮCHA, J. Interkulturní psychologie. Vyd. 3. Praha : Portál, 2010. VAŇKOVÁ, I, NEBESKÁ, Iva a kol. Co na srdci, to na jazyku. Praha : Karolinum, 2005. VAŇKOVÁ, I. Inspirace z Lublinu. In Čítanka textů z kognitivní lingvistiky II. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2007. VAŇKOVÁ, I. Obraz světa v mateřském jazyce. In Obraz světa v jazyce. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Filosofická fakulta, 2001.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta
Vedoucí práce: PhDr. Lukáš Zábranský, Ph.D.
Oponent: PhDr. Jiří Zeman, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce: 1.12.2015

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu PhDr. Lukáši Zábranskému, Ph.D. za poskytnuté nápady, cenné rady a odborné vedení práce. Taktéž chci poděkovat své rodině a PhDr. Ing. Lukáši Janečkovi za velkou podporu po celou dobu mého studia. Poděkování patří i všem respondentům.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 26. 4. 2017

Anotace

TRANOVÁ, Mai. *Jazykový obraz světa Vietnamců v mluvě českých studentů*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017, 52 s. Bakalářská práce

Studentka se ve své bakalářské práci bude zabývat tím, jaké stereotypy o vybrané národnostní/etnické skupině Vietnamců mají studenti Východočeského kraje a jakými jazykovými prostředky se projevují. Práce vychází z předpokladu, že i přes snahu uživatelů jazyka o politickou korektnost, není možné eliminovat některé sdílené ustálené představy o příslušnících národů/etnik, nazývané národnostní stereotypy, a že jsou přítomné v jazykovém obrazu světa českých obyvatel a v médiích. Hlavním metodologickým zdrojem budou teoretická východiska kognitivní lingvistiky, zejména tzv. teorie prototypů/stereotypů a kategorizace, tedy způsobu rozvrhování a uchopování světa, který nám pomáhá mu porozumět. Z analýzy vyplynou jednotlivé stereotypy a kategorie.

Klíčová slova: Vietnamci, stereotypy, kategorizace, kognitivní lingvistika, média

Annotation

TRANOVÁ, Mai. *Linguistic picture of Vietnamese people amongst Czech speaking students*. Hradec Králové: Faculty of Education, University Hradec Králové, 2017. 52 pp. Bachelor Degree Thesis.

In this bachelors thesis the student will explore the linguistic picture of Vietnamese people amongst Czech speaking students. The student will research stereotypes of this ethnic group in the Eastern Region of Czech Republic and explore how those stereotypes are projected into language. The thesis is based on the assumption that despite efforts from speakers to be politically correct, it is not possible to eliminate some stereotypes - called "National Stereotypes". It will delve in to how these stereotypes are present in the media and spoken language amongst the population. The main sources of this thesis will be from theoretical conclusions of cognitive linguistics, mainly prototype/stereotype theory and categorization theory. From the analysis she will classify the individual stereotypes and categories .

Keywords: Vietnamese people, categories, stereotypes, cognitive linguistics, media

Obsah

1	Úvod	8
2	Jazykový obraz světa	9
3	Antropocentrismus	9
4	Stereotypizace a kategorizace	10
5	Předsudky a diskriminace	13
6	Odbourání předsudků	14
7	Pohled české společnosti na Vietnamce v ČR	16
8	Nová generace vietnamských dětí a studentů	19
8.1	Banánové děti	20
9	Vietnamci v médiích	20
9.1	Kategorizace Vietnamců v médiích	22
10	Etnofaulismy o Vietnamcích	23
11	Analýza	25
11.1	Dotazník	25
11.2	Shrnutí otázek	35
12	Projekt	36
13	Závěr	44
	Seznam příloh	48
	Přílohy	49

1 Úvod

Tato předkládaná práce se zaměřuje na to, jak Vietnamce vnímá mladá generace české společnosti. Toto téma se mě osobně dotýká, neboť jsem Vietnamka s českým občanstvím. Již jsem se tu narodila a stále se setkávám s projevy předsudků vůči sobě a dalším Vietnamcům v České republice. Proto jsem se rozhodla svou práci věnovat tématu, kterému rozumím a vím, že bych mohla dosáhnout nějakého přínosu objektivnějšího nahlížení české společnosti na vietnamskou menšinu.

Cílem práce je zaprvé definovat stereotypy o Vietnamcích, které mají čeští studenti ve Východočeském kraji, a za druhé poukázat na jazykové prostředky, kterými se projevují. Hlavním metodologickým zdrojem budou teoretická východiska kognitivní lingvistiky, při které je jazyk chápán jako nástroj poznávání, porozumění a předávání zkušeností, zejména tzv. teorie prototypů/stereotypů a kategorizace, tedy způsobu rozvrhování a uchopování světa, který nám pomáhá mu porozumět. Po vymezení pojmů budou následovat kapitoly o Vietnamcích žijících v České republice a dále kapitoly zabývající se mediálním obrazem Vietnamců.

Z analýzy výzkumu současného stavu poznání zvoleného tématu vyplynou jednotlivé stereotypy a kategorie, které buď potvrdí či vyvrátí hypotézy, čímž doplní poznatky k realizaci projektu pro odbourání zažitých stereotypů za účelem upevnění soužití mezi majoritní a minoritní částí společnosti v České republice, především ve východních Čechách. Hlavním cílem projektu je představení vietnamské kultury interaktivní formou, která by mladé účastníky motivovala ke snaze aktivního zjišťování informací k utvoření vlastního názoru, a seznámení s vrstevníky vietnamské národnosti, kteří by odporovali vzorcům zažitého prototypu Vietnamce.

2 Jazykový obraz světa

Existuje mnoho definic jazykového obrazu světa. Pojmem jazykový obraz světa bývá označován přístup, při němž je ve středu zájmu člověk a jeho tělesná, smyslová a pocitová zkušenost. Jazyk je výtvar člořeka, z jehož perspektivy pohlížíme na svět a jehož prostřednictvím své pocity vyjadřujeme a sdílíme s dalšími lidmi. Způsobem, jakým vymezujeme koncepty skutečnosti, se již v 19. století zabýval Wilhelm von Humboldt, který tvrdil, že je v jazyce obsažen specifický přístup nahlížení na svět. Tuto historickou souvislost nám připomíná Irena Vaňková (2001, s. 22).

Jerzy Bartmiski (dle citace Ireny Vaňkové, 2005, s. 50) definuje jazykový obraz světa jako „*v jazyce uložená interpretace skutečnosti, kterou je možno chápat jako souhrn soudů o světě. Mohou to být soudy buď ustálené v samém jazyce, v jeho gramatických formách, ve slovníku, ve fixovaných textech (např. příslovích), nebo jazykovými formami a texty pouze implikované.*”

Jazyk je odrazem způsobu našeho myšlení, který má antropocentrický charakter. Antropocentrismus je založen na ukotvení významu jazyka, který lidem slouží ke komunikaci a odráží svět z lidské perspektivy (Pajdzińska, 2007, s. 28).

3 Antropocentrismus

Antropocentrismus je součástí kognitivní lingvistiky, což je zjednodušeně věda zabývající se naším myšlením, jednáním a poznáváním světa skrze jazykové obrazy, které jsou získávány a případně měněny na základě zkušeností, které utváří schémata. Schéma vlastní – cizí dle práce Ireny Vaňkové (2007) máme každý z nás vložené v povědomí, kdy k pojmu vlastní přisuzujeme kladné konotace, zatímco k pojmu cizí konotace záporné. Pajdzińska (2007, s.27) toto schéma přisuzuje všem jazykům po celém světě. Opozice vlastní - cizí plní funkci kategorie strukturující jazykový obraz světa.

Nedílnými východisky jazykového obrazu světa jsou také gramatika a kolokabilita. V souvislosti s pojmy, které považujeme za vlastní, se jedná o pozitivní hodnocení, zatímco v opačném případě naopak o hodnocení spíše negativní. V běžném životě lze takové příklady negativní konotace považovat za projevy xenofobie a rasismu.

4 Stereotypizace a kategorizace

Stereotypy napomáhají k orientaci ve světě, jsou součástí naší sociální praxe. Lze je definovat jako „*velmi stabilní prvek ve vědomí, (...), regulující vnímání a hodnocení určitých skupin jevů, ovlivňující názory, mínění, postoje i chování, (...) předem daná schémata vnímání, uvažování a hodnocení nových jevů. (...) potlačují komplexnost a složitost objektivní skutečnosti, realitu výrazně zjednodušují. Je pro ně typické nediferencované, paušální přisuzování určitých vlastností všem členům dané skupiny*“ (Velký sociologický slovník 1996).

Další často používanou definicí je definice Milana Nákoněčného: „*stereotypy jsou mínění o třídách individuí, skupinách nebo objektech, která jsou v podstatě šablonovitými způsoby vnímání a posuzování toho, k čemu se vztahují; nejsou produktem přímé zkušenosti individua, jsou přebírány a udržují se tradicí*“ (Průcha 2010, s. 67).

Stereotypy dle Ireny Vaňkové souvisí především se společensko-kulturním vývojem a kolektivně sdílených představ (2005, s. 84). Životní zkušenosti řadíme do kategorií. Aristoteles chápe kategorie jako „nádoby“, do kterých některé věci patří a jiné nikoliv. Eleanor Roschová, George Lakoff, Mark Johnson a další od tohoto tradičního pojetí opouští. George Lakoff kategorizaci považuje za jakousi centrálu našeho myšlení, vnímání, jednání a řeči, která se provádí automaticky v podvědomí. Dle něho mají kategorie své „prototypy“, které jsou obecně nejčastěji vykazatelnými vlastnostmi dané kategorie. (Lakoff, 2006, s. 19-21).

Většina autorů termín stereotyp chápe jako synonymum k pojmu prototyp. Příkladem prototypem pro Vietnamce může být příslušník vietnamské národnosti, který nemluví dobře česky a jehož zdrojem obživy je prodej levného nekvalitního zboží, za které neodvádí daně. Neodpovídá-li nějaký Vietnamec této charakteristice, může být považován za atypického jedince.

Většina stereotypů se projevuje verbálně, a to záměrně i naopak nezáměrně. Získané informace, ať už důvěryhodné či nikoliv, sdělujeme jazykem a předáváme dál ostatním lidem kolem nás. Stereotypy se šíří tradicemi, často z generace na generaci, a vytváří tak celý systém nahlížení očima druhých, kde se během života jakýmsi předběžným „škatulkováním“ lidí orientujeme ve společnosti. Během života se z některých postojů vyhraní předsudky. Podle Lakoffa (2006, s. 91) jsou společenské stereotypy složeny z určitých podkategorií, kterými jsou metonymie. V případě Vietnamců by se mohlo jednat o subkategorii „trhovec“, která by mohla zastupovat celou kategorii a je zakořeněna v českém povědomí.

Osoby kategorizujeme na základě rozpoznatelných atributů neboli zjevných znaků. Významnou roli při stereotypizaci a kategorizaci národů mají vlastnosti spojené s fyzickým vzhledem, jazykem, činnostmi či stravovacími zvyklostmi. Tyto kategorie však mohou být i iracionální, nemusí mít důkazy pro to, že nějaké vlastnosti skutečně daná skupina má. V takových případech jsou etnickým skupinám přisuzovány různorodé vlastnosti, které nemusí odpovídat skutečnosti.

Stereotypizace vychází z kategorizace. Na základě některých vlastností si stereotypizujeme určitou kategorii, což vede k růstu bariéry mezi majoritní a minoritní společností. Takové chování může minoritu odsunout na okraj společnosti z důvodu odlišných vlastností, které se neshodují s těmi majoritními. Z tohoto hlediska takové stereotypní uvažování značně znesnadňuje integraci minority do většinové společnosti.

Co se týče vlastností připisovaných Vietnamcům, ty můžeme rozdělit na dvě skupiny, pozitivní a negativní. Vietnamcům jsou přisuzovány kladné vlastnosti jako přizpůsobivost, podnikavost, učenlivost a skromnost. Některé ze zmíněných vlastností se však nemusí užívat v kladném slova smyslu a převrací se na negativum. Příkladem může nelegální podnikání či schopnost naučit se obcházet zákony.

Dnešní pojetí stereotypu definoval Walter Lipmann ve své práci *Public Opinion* (1922), v níž byl přesvědčen, že tisk ovlivňuje naše stereotypní vnímání ostatních lidí a tvrdí, že stereotyp je *„zafixovaný obraz v hlavě, jehož prostřednictvím vnímáme chování či vlastnosti členů společenských skupin v hlavních rysech jako jednotné, neměnné, dané“*.

Jednou ze zkoumaných otázek k této práci bude zjistit, zda tisk referuje o vietnamské komunitě stereotypizujícím způsobem. Jestliže tak média činí, posilují tím stereotypní smýšlení o těchto minoritách. V praxi tak dochází k hodnocení na základě toho, co se o nich dozví již z jiných zdrojů, tedy nejen z médií, ale i od lidí ze svého okolí. Pokud člověk nezná žádného Vietnamce osobněji, tak si přirozeně sdělení z médií a od ostatních lidí osvojí, ukládá si je do podvědomí a může mít tendenci si získané informace zobecňovat a promítat na ostatní příslušníky vietnamské národnosti.

Stereotypizace nemusí být sama o sobě nebezpečnou, nicméně je často spojována právě s předsudky, v tomto případě etnickými předsudky. Pozitivní či negativní zkušenost s jedním či více příslušníky etnické skupiny totiž generalizujeme na celou skupinu, přičemž dochází k stereotypizaci, kterou si zaznamenáváme do neuronových spojení, což se posléze promítne v našem chování ke konkrétní dané skupině.

Projevy postojů vůči jinému etniku nebo národu lze vyjádřit zvláštními jazykovými výrazy, které označujeme jako etnofaulismy. Mívají lehce zesměšňující charakter.

Jako příklad můžeme uvést výrazy „*Frantíci*” (Francouzi), „*Němčouři*” (Němci), „*Rusáci*” (Rusové) nebo „*Japončici*” (Japonci). Jan Průcha se ve své knize *Interkulturní komunikace* zmiňuje o tom, že etnofaulismy se mohou vztahovat nejen k samotným příslušníkům etnického či národního společenství, ale také k jejich jazyku, mentalitě, odívání, zvykům apod. Tyto postoje a předsudky mohou obsahovat negativní hodnocení nebo i diskriminační prvky. Často je účelem vyjádření nepřátelského postoje ve vztahu k nežádoucí skupině imigrantů či etnické menšině (2010, s. 65). Příkladem mohou být výrazy „*rýžožrouť*” (Vietnamci) nebo „*černé huby*” (Afričani).

Jan Průcha (2010, s. 15) také uvádí historii užívání etnofaulismů: „*Je známo a často připomínáno, že již starověcí Řekové pociťovali a prožívali svou jazykovou a kulturní odlišnost od jiných etnik. Všichni cizinci, s nimiž přicházeli do kontaktu, byli považováni za 'barbary', protože mluvili Řekům nesrozumitelnými a směšně znějícími jazyky (ty byly připodobňovány ke zvukům vydaným zvířaty).*”.

5 Předsudky a diskriminace

Předsudky nemusí mít nutně škodlivou funkci, nicméně vlivem tradování a zprostředkovaným sociálním prostředím poskytují určitý vzorec, kterým se jedinec orientuje ve společnosti a dle kterého může předpokládat, že se to od něj přirozeně taktéž očekává.

Gordon Allport v roce 1954 zveřejnil stupnici pěti vývojových stádií předsudků ve společnosti, které nějakým způsobem tolerují, ocerňují či, v horším případě, naopak podporují rasismus. Projevy předsudků mohou být různé, záleží na intenzitě negativního postoje. V menší míře se předsudek u člověka nemusí vůbec projevit, jedinec tak pouze smýšlí. Pokud se však projeví, jedná se o diskriminaci, která má vážnější důsledky nežli samotný předsudek (Allport, 2004).

Předsudky nejsou vrozené, ale naučené od rodičů, přátel nebo převzaté z médií. Často tak předsudky sdílí široký okruh lidí, který si neuvědomuje, že se jedná jen o generalizované představy, které se shlukují do stereotypů. Mezi předsudky a diskriminací je úzká souvislost, ale mohou se objevovat i samostatně. Diskriminace může být výsledkem předsudku a naopak.

Etnické a rasové předsudky vznikají nejčastěji vůči menšinám, které se nachází na území dané země. Nemusí se tedy jednat pouze o předsudky vůči sousedním státům, ale i vůči příslušníkům vzdálených zemí. Předsudky disponuje každý člověk v různé míře. Generalizace překročí bezpečnou hranici tehdy, hodnotíme-li někoho na základě atributu jako třeba barva kůže či chování a zároveň jej odsoudíme jako méněcenného.

Diskriminace zahrnuje určité postoje a způsoby chování, kterými jsou jedinci na základě své příslušnosti k určité skupině znevýhodňováni. Rasová diskriminace znamená situaci, kdy příslušníci určité rasy, představující obvykle menšinu, jsou znevýhodněni ve srovnání s příslušníky většinové skupiny.

Průcha (2010, s. 29) rasismus označuje jako „*souhrnné označení pro takové jednání, které překračuje vnímání rasových odlišností a přetváří se na nepřátelské aktivity vůči příslušníkům jiné rasy, jež se projevují v diskriminaci, v agresivním chování (verbálním nebo fyzickém)*”.

6 Odbourání předsudků

Je třeba si uvědomit, že stereotypy a předsudky interpretují náš pohled na svět, který si vytváříme na základě našich zkušeností a z externích zdrojů, které nám mohou předkládat chybná fakta. K odbourání předsudků musíme nejprve přehodnotit naše vlastní myšlení ohledně respektování a tolerance odlišností a aktivně úsilovat o vyhýbání se negativním stereotypům.

Nicky Hayes ve své knize *Základy sociální psychologie* (2009) uvádí, že se předsudky nejspíš nikdy zcela neodstraní, ale existuje možnost jistého zmírnění, a to při dodržení určitých podmínek pro majoritní společnost i menšinu. První podmínkou je rovnoprávnost obou stran. Druhou podmínkou je možnost osobního setkání a komunikace s příslušníky komunity, s jedinci, kteří neodpovídají stereotypům menšiny a kteří členům majoritní společnosti dokáží variabilitu a odlišnost od iracionálního prototypu Vietnamce v českém povědomí. To může v důsledku zabránit stereotypní kategorizaci.

Ačkoliv stereotypy používáme často zcela nevědomě, generalizovaný model můžeme narušit fundovanými ověřenými informacemi a pozitivními aktivitami, které v české společnosti vyvolají snahu přetvořit si dosavadní názor z vlastních osobních zkušeností. Prvním faktorem je utváření vzájemných přátelství. Dalším faktorem mohou být sociálně-kulturní aktivity ze strany vietnamské komunity jako například oblíbené food festivaly.

Na pohled české společnosti na Vietnamce mají také vliv informace získané přes internet. V současné době funguje několik aktivních vietnamských blogerů a youtuberů, kteří se snaží vážnými i zábavnými příspěvky prorazit stěnu zažitých předsudků. Stojí za to zmínit blogerku Do Thu Trang, která od roku 2008 začala psát blog o soužití Čechů a Vietnamců a v roce 2005 založila blog *Asijatka.cz*. Na jaře v roce 2016 byla nominována na cenu Magnesia Litera pro nejlepší blog roku 2015 a v témž roce vyhrála ocenění Novinářská křepelka 2015.

Mezi oblíbené youtubery nahrávající svá videa na internetový server YouTube s vietnamským původem patří například mladá Nguyen Thu Ha s kanálem „stylewithme“, která se zaměřuje především na módu a kosmetiku, nebo skupina tří mladých Vietnamců s kanálem „EmperKingVision“, na kterém Linh, Huy a Nugs sdílejí vtipná videa nejen o stereotypech Vietnamců.

Dalším úspěšným krokem vpřed ke zvýšení povědomí o sociální integritě Vietnamců jsou aktivity pořádané Svazem vietnamských studentů a mládeže, který zastupuje vietnamskou mládež a studenty žijící a pracující v České republice. Členové jménem spolku organizují různé přednášky na téma soužití, sportovní turnaje, turistické výlety, promítání dokumentů nebo zprostředkovávají pracovní příležitosti pro mladé Vietnamce, kteří mohou uplatnit znalost jazyka českého i vietnamského.

Další významnou roli v odbourání předsudků může mít tzv. multikulturní výchova, která „vyjadřuje snahy vytvářet prostřednictvím vzdělávacích programů způsobilost lidí chápat a respektovat i jiné kultury než svou vlastní. Má značný praktický význam vzhledem k vytváření postojů vůči imigrantům, příslušníkům jiných národů, ras apod.” (Průcha, 1998, s. 137).

7 Pohled české společnosti na Vietnamce v ČR

Pohled majoritní společnosti k Vietnamcům pobývajícím na území České republiky se s postupem času mění. Již v době Československa, konkrétně v 60. a 70. letech, byl vztah k Vietnamcům relativně dobrý, neboť sem přijížděli především mladí studenti, kteří se učili český jazyk a bydleli na koleji s českými studenty. Obyvatelé jejich příchod respektovali, jednalo se totiž o určitou morální povinnost. Od 80. let minulého století začalo do ČR přijíždět za prací mnoho Vietnamců, kteří český jazyk neovládali a byli izolováni v továrnách, a to vyvolalo vznik stereotypů a předsudků vůči vietnamské menšině.

Na utváření názorů se tedy podíleli především studenti a pracovníci vietnamského původu. Názory později utvářely i pracovní aktivity, které zahrnovaly obchodování s textilem a jiným smíšeným zbožím. Z důvodu izolace vietnamské komunity nedocházelo k dostatečnému kontaktu, to znamenalo nedostatek zkušeností majority s minoritou, která by napomohla vzájemnému přátelství a porozumění.

V současné době je zde na Vietnamce stále pohlíženo jako na stánkaře, padělatele, drogové dealery a neplátce daně, a to především vlivem médií. Jedná se však většinou o názor na starší generaci Vietnamců. Jazyková bariéra stále přetrvává zejména proto, že většina těchto příslušníků se pohybuje výhradně v okruhu své vietnamské komunity. Jelikož bývají celé dny včetně víkendů v práci, nemají mnoho příležitostí se jazykově vzdělávat. Do kontaktu s českou společností tak přichází pouze na svém pracovišti, kde není možné konverzaci vyvíjet ve více směrech. Přestože integrační centra ve větších městech nabízí možnost využití tlumočnicka na plný úvazek nebo bezplatné kurzy českého jazyka, z časových důvodů a neznalosti nároku na pomoc tuto možnost často nevyužijí.

V současné době však dochází k úspěšné diverzifikaci v oblasti podnikání vietnamských občanů, a to především vlivem dospívající nové generace, která se zde již sociálně integrovala, studuje různé obory a nachází uplatnění v mnoha sférách, například v médiích, žurnalistice, programování, právu nebo lékařství.

Významný vliv na pohled české společnosti na vietnamskou menšinu mají rovněž Vietnamci objevující se ve viditelných pozicích a v televizních pořadech, což přispívá k rasové snášenlivosti. Donedávna se Vietnamci objevovali jen v malých rolích nebo reklamách. V roce 2004 vysílala Česká televize rodinný seriál Josef a Ly, kde bylo zachyceno přátelství dvou dětských protagonist, českého chlapce a vietnamské dívky. Nepřehlédnutelnou Vietnamkou na českých obrazovkách je herečka Ha Thanh Nguyenová, která od roku 2012 hraje sestřičku Tien v seriálu Ordinace v růžové zahradě. Svým dlouholetým působením ve zmíněném seriálu se stala pravděpodobně nejznámější Vietnamkou v povědomí českých diváků v České republice. V tomto případě Vietnamka zastupuje roli zaměstnankyně ve zdravotnictví, což se naprosto liší od zažitého prototypu Vietnamce. Diváci si mohou všimnout jejího charakteru, vlastností, vztahu k pacientům a kolegům a také plynulé češtiny. V reálném životě tedy Češi nemusí být překvapeni,

jestliže se setkají s lékařkou či zdravotní sestrou vietnamského původu. Na základě názoru na seriálovou roli mohou odstranit předsudky vůči příslušníkům vietnamské národnosti, s kterými přijdou do styku. Další velice slavnou Vietnamkou se v roce 2013 stala Monika Leová s vietnamskými kořeny, a to díky umístění v soutěži krásy Česká Miss. Od téhož roku se uplatňuje jako modelka a moderátorka. Neméně známí jsou herci Viet Anh Doan a Ivy Hoang, kteří v seriálu Ohnivý kuře vysílaném od roku 2006, představují vedlejší role majitele večerky Liu a jeho dcery Hany. Zosobňují typické stereotypy Vietnamců a diváci tak mohou nahlédnout do života, který sdílí mnoho příslušníků vietnamské komunity.

Během posledního desetiletí vzrostl v České republice velký zájem o vietnamskou gastronomii. Vietnamští majitelé restaurací a bister se začali výhradně zaměřovat na nabídku pokrmů z jejich rodné země. Nevídaného zájmu o vietnamská jídla si také všimly i dvě studentky Mai Huong a Thuy Duong. Zjistily, že jídlo je skvělý způsob, jak českou společnost seznámit s vietnamskou kulturou a jak si získat přízeň českých zájemců o asijskou gastronomii. A z tohoto důvodu v roce 2011 společně založily food blog s názvem Viet Food Friends, ve kterém sdílí recepty jídel a tipy na vietnamské restaurace, popisují způsoby stolování, nabízí Sapa tripy, což jsou jakési výlety za vietnamskou kuchyní po pražské tržnici Sapa, a pořádají kurzy vaření vietnamských jídel. Již několikrát se objevily v českém tisku a v různých televizních pořadech.

Po úspěchu Viet Food Friends se inspirovala řada Vietnamců i Čechů. Příkladem může být kuchařka a food bloggerka Kamila Rundusová, přezdívaná Kamu, která na jaře v roce 2016 vycestovala do Vietnamu a ve spolupráci s Lip Production natočila cooking show, v níž cestovala po Vietnamu a vyhledávala vietnamské speciality na trzích a v pouličních stáncích. Skrze gastronomii divákům představila nejen místní tradice, ale i život Vietnamců ve Vietnamu a také v České republice. Po návratu uspořádala několik kurzů vaření vietnamských pokrmů a také nabízí Sapa tripy.

8 Nová generace vietnamských dětí a studentů

Velmi významnou roli ve vývoji vzájemných vztahů mezi českou společností a Vietnamci mají děti a mládež, které se v České republice již narodily nebo zde žijí od dětství. Tyto generace se zásadně odlišují od předchozích vietnamských imigrantů. Zcela se integrovali do majoritní společnosti a bývají jim přisuzovány pozitivní vlastnosti jako inteligence, snaživost a přizpůsobivost. Perfektně ovládají český jazyk jako svůj jazyk mateřský, tudíž se mezi nimi a českou společností netvoří jazyková bariéra, která by jim znesnadnila každodenní život. Vietnamští rodiče dbají na to, aby jejich děti dosáhly co nejvyššího vzdělání, aby na ně díky vysokým dosaženým výsledkům bylo nahlíženo jako na rovnocenné a také aby si v budoucnu mohly vybudovat kariéru. Studium na českých školách zvládají bez potíží, o učení projevují velký zájem a později nachází uplatnění na trhu práce.

Potomci druhé generace, kteří se zde narodili, mají blíže k české kultuře. Již od dětství, zpravidla nástupem do mateřské školky, slaví české svátky a zvyklosti. Vietnamské tradice a zvyky dodržují převážně jen v okruhu své rodiny, příbuzných a případně v rámci vietnamské komunity. Přestože jsou hodnoty rodiny pro Vietnamce velice důležité, tyto děti většinu času stráví mezi svými českými spolužáky, kolegy a přáteli, kdy jsou ovlivněni evropskou kulturou a českým způsobem života.

Rodiče jsou hrdí na svoji vietnamskou kulturu a doufají, že i jejich děti tyto hodnoty převezmou alespoň co se týče jazyka, tradic a svátků. Nicméně na rozdíl od svých rodičů se neplánují přestěhovat “zpět” do Vietnamu, nýbrž usadit se v Evropě a založit zde rodinu. Pro tyto mladé generace je obtížnější naučit se vietnamský jazyk nežli jazyk český, neboť vietnamštinu používají především při komunikaci v rodině, přičemž se s rodiči a příbuznými baví základními frázemi a probírají takové okruhy témat, kde nemohou využít a rozvíjet svou bohatou slovní zásobu jazyka.

8.1 Banánové děti

Významný vliv na budoucnost vzájemných vztahů a soužití mají třetí a další následující generace vietnamských dětí, označovaná jako „banánové děti“, které se zde již narodily jako potomci vietnamských imigrantů a na rozdíl od svých rodičů se úspěšně integrovali do české společnosti. Mladší generace se zásadně odlišuje především intenzitou zapojení do majoritní společnosti. Převzali již mnoho hodnot a styl života české společnosti a mnohdy mají blíže ke svým českým vrstevníkům nežli ke svojí, tradičně založené, vietnamské komunitě. Někteří již získali české občanství a mají dokonce české partnery. Ačkoliv nezapřou své vietnamské kořeny a jsou na svůj původ hrdí, cítí se více jako Češi. Nicméně Češi je tak bohužel často nevidí, přestože bez problémů ovládají český jazyk a jedinou bariérou mezi nimi jsou tak zmíněné rasové předsudky a negativní postoje.

O banánových dětech byl v roce 2009 natočen stejnojmenný dokument, který se zaměřuje na názory mladých Vietnamců. Režie se ujal Martin Ryšavý, jenž natočil několik dalších dokumentů zabývajících se životem starší i mladší generace Vietnamců žijící v České republice. Za zmínku stojí dokumentární snímky *Kdo mě naučí pít z kávy* a *Země snů*, které zachycují Vietnamce z první a druhé vlny imigrantů.

9 Vietnamci v médiích

Potkat Vietnamce v současné době není nic neobvyklého, avšak o jejich životě se v českém povědomí příliš neví a informace o nich se získávají spíše z internetu, televize či tiskovin. Masová média pro někoho mohou představovat věrohodný zdroj informací. Podle Jana Jiráka (2003) mají média takřka srovnatelný význam jako škola, ba dokonce i rodina, a to z toho důvodu, že z médií získáváme čím dál větší množství poznatků, které ovlivňují veřejné mínění.

Osvojíme-li si poznatky o národnostní menšině prostřednictvím médií, musíme si být vědomi, že média nezobrazují skutečnou realitu. Utváří jakýsi mediální obraz toho, jak interpretujeme naše chápání a vnímání světa. Mediální a jazykový obraz světa se tedy neshodují v totožné rovině. Rovněž si nelze nevšimnout, že cizincům média příliš prostoru nedávají a pokud ano, jedná se převážně o konfliktní články, neboť pozitivní články o úspěšné integraci nejsou mediálně příliš atraktivní, tedy prodejné. Média si pro diváky vybírají atraktivní témata, a proto se obraz o kriminalitě Vietnamců stal hlavním veřejným sdělením o životě Vietnamců v České republice.

Jazykovědec Marek Nekula tento fenomén označil jako tzv. titulkovou xenofobii (1995, s. 269). Americký sociolog Harvey Sacks (dle citace v knize *Nečitelní cizinci*, s. 11) poukázal na to, že „*tyto kategorie v každodenním životě jsou založeny na typických vlastnostech nebo činnostech, které s danou kategorií běžně spojujeme (např. s kategorií prodavač běžně spojujeme činnost prodávání; a naopak nakupování běžně spojíme s kategorií zákazník)*.“ Dále tvrdí, že pokud se užívání etnických kategorií opakuje častěji především v negativních souvislostech, pak média vytvářejí spojení kategorií a aktivit, které obecnstvu poskytuje samo o sobě nějaké vysvětlení.

Právě s činností prodávání si ve spojitosti s Vietnamci vybavíme články o prodeji na tržnicích, o prodeji padělků a drog nebo o daňových únicích. Nepříznivé jsou ale i další kontexty, ve kterých se o Vietnamcích píše. Například nevábná prostředí vietnamských tržnic a restaurací jsou terčem kritiky kvůli domnělým či skutečným hygienickým nedostatkům a kvůli kvalitě jídel, která je spojená se starým zažitým stereotypem, že je do pokrmů přidáváno psí, kočičí nebo jiné maso. Tento stereotyp byl pravděpodobně přenesen z prototypu Číňanů na Vietnamce na základě podobného vzhledu, kultury a stravovacích podniků nabízejících obecně asijskou kuchyni. Českým tiskem jsou tyto informace sdělovány šokujícím způsobem a v televizních reportážích jsou podávány poměrně dramatickým způsobem.

Největší problém je dle J. Jiráka (2003, s. 9-10) v tom, že pokud se o cizincích píše, oni sami nemají možnost se k tomu vyjádřit. A pokud ano, mají velice málo prostoru. Dále se v knize *Nečitelní cizinci* píše, že „Vietnamci na rozdíl od podezřelých z majoritního obyvatelstva jsou často uváděni plnými jmény, popřípadě etnonymem *Vietnamec* nebo označením rasové příslušnosti *Asiat*.“.

Kriminalita, ilegální pobyty, prodej padělků a drog nebo podvody při styku se státní správou. Tyto negativní články o nelegální činnosti chápeme zpočátku jako oznámení, nicméně po průběžně se opakujících zprávách stejného sdělení se může takové oznámení stát vysvětlením samo o sobě. Dalšími znaky, které přispívají k etnické kategorizaci, mohou být i narážky na řeč, vzhled a chování (Jirák, 2003).

Aktuálně se však také začaly objevovat články, které jsou prezentovány příznivěji. Tématem takových článků bývají multikulturní vietnamsko-české události a projekty, úspěchy vietnamských žáků a studentů, oslavy vietnamských svátků a konkrétní zajímavé příběhy jedinců vietnamské národnosti. Zde je již Vietnamcům udělen prostor pro vyjádření. Takové změny tematiky, jakou se doposud o Vietnamcích psalo či hovořilo, by mohly podstatně ovlivnit představy o příslušnících vietnamské národnosti a mohly tak do jisté míry potlačit u některých čtenářů a diváků dosavadní mínění o Vietnamcích. Česká společnost má možnost dozvědět se více o životě Vietnamců, pozitivních vlastnostech, aktivitách a přínosech vietnamské menšiny.

9.1 Kategorizace Vietnamců v médiích

V médiích dochází ke kategorizaci menšin, nevyjímaje menšiny vietnamské, kde zpravidla příslušnost osob vietnamské národnosti uvádějí, a to i v případech, kdy není podstatný důvod, neboť odhalení národnosti nepřispívá k objasnění či vysvětlení události. Dochází tím k neopodstatněné etnické kategorizaci a většinou se jedná o kolokaci negativní. Absence takové informace nebrání porozumění hlavnímu obsahu zprávy, který nám je předkládán.

Tyto články a reportáže, ve kterých je uváděna etnická příslušnost bez objektivních příčin, nalezneme jak v seriózním tisku, tak i v bulváru. Tématy jsou zpravidla nelegální činnosti jako zprávy o zabavení padělaného zboží, o pěstírnách marihuany či o hygienických přestupcích, kterých se jedinci vietnamské národnosti ve svých podnicích dopouští. Zde opět dochází k upevnění povědomí o určitých činnostech a praktikách, které si s Vietnamci spojujeme.

V případech, kdy lze uvádění národnostní příslušnosti považovat za opodstatněné, patří zejména zprávy o rasově motivovaných útocích či pozitivnější zprávy o aktivitách nebo úspěších osob vietnamské národnosti. Tyto kladné zprávy lze považovat za vítané a hodnotné vyvážení negativních článků.

Vietnamskou příslušnost v médiích nejčastěji odkazují užitím etnonyma *Vietnamec*, od kterého dále tvoříme adjektiva či případně adverbia, mezi které patří například pojmy *vietnamská menšina*, *příslušníci vietnamské národnosti*, *vietnamská komunita*, *vietnamští občané*.

Nejen v médiích bývá užíváno také generalizující označení *Asiat* nebo *Asijec*. Dále se užívá adjektivum *asijský*, které může být hyperonymem adjektiva *vietnamský*.

Internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český uvádí, že v současné době se vzhledem k rasovým konotacím slov *Asiat*, *Asiatka* dává přednost pojmu *Asijec*, *Asijka* (<http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=Asijec&Hledej=Hledej>).

10 Etnofaulismy o Vietnamcích

Etnofaulismy (ethnophaulisms) jsou jakousi bariérou v interkulturní komunikaci. Jedná se o zvláštní typ stereotypů, kterými označujeme či pojmenováváme příslušníky jiných národů nebo etnických skupin. Tyto jazykově vyjádřené specifické stereotypy a etnofaulismy se vyskytují ve všech kulturách a jazycích. Může se jednat o kladná nebo záporná označení, která mohou vést ke vzniku předsudků vůči

příslušníkům konkrétní skupiny. Obecně lze říci, že se používají názvy iracionální a nemusí se zakládat na pravdě.

Etnofaulismem užívaným pro Vietnamce, který je znám, je například “*rákosník*”. Původ tohoto pojmenování se pravděpodobně vztahuje k vietnamské válce ve Vietnamu, kde se vietnamští partyzáni skrývali v hustém porostu připomínajícím rákos. Dalším vysvětlením může být přírodní materiál hojně užívaný ve Vietnamu, například k výrobě typického slaměného klobouku z rákosí. Generalizace s postupem času dále napomohla k obecnému označení “*rákosník*”.

Výrazy “*taman*” a “*čong*” pravděpodobně vznikly připodobněním k nesrozumitelné řeči vietnamského jazyka. Některá pojmenování mají zřetelnou souvislost s charakteristickými znaky etnika. Například “*šikmooký*” vzešel z charakteristicky odlišných tvarů očí, které mohou působit šikmým dojmem. Dále “*žluták*” je značným spodobněním odlišné barvy kůže, která může připomínat odstín žluté. Tomuto pojmu napomohly i kreslené filmy a seriály, ve kterých jsou Asiaté výrazně odlišeni žlutou barvou.

Tato pojmenování nemusí uživatel vnímat v negativním slova smyslu. Je možné, že jej používá stereotypně ze zvyku a přikládá výrazům neutrální hodnotu. Nicméně se ve většině případů jedná o záměrné užívání za účelem vyjádření posměchu nebo nenávisti. Pojmenování tím nabývají negativní citové zabarvení a urážlivý charakter. Funkci tak přebírají dysfemismy neboli pejorativní označení, kterými vyjadřujeme nadávky a hanlivá označení.

Etnofaulismy nalezneme i v neperiodických publikacích. V elektronické databázi www.korpus.cz projektu ČNK (Český národní korpus), který je zaštitěn Ústavem Českého národního korpusu, můžeme zjistit výskyt dvou výše uvedených pojmů. Výraz *šikmooký* byl nalezen v 36 publikacích a výraz *rákosníci* ve vztahu k Vietnamcům v minimálně 5 publikacích.

11 Analýza

K analýze jazykového obrazu světa Vietnamců v mluvě českých studentů bylo nutné nasbírat data od cílové skupiny, tedy od samotných studentů. S ohledem na sběr citlivých odpovědí bylo nezbytné dbát na anonymitu ze strany respondentů.

Cílem analýzy bylo zjistit, jaký vztah mají čeští studenti k etnofaulismům užívaným pro Vietnamce, zda znají původ těchto slov, jaký jim přiřkládají význam a hodnocení a zda je sami stále používají. Konkrétní pojmy byly vybírány dle osobních zkušeností a míry četnosti užití na internetových diskuzích týkajících se Vietnamců.

11.1 Dotazník

Výzkum k analýze zkoumaných výrazů byl prováděn formou dotazníku, který byl vytvořen na internetovém serveru www.surveymonkey.com a posléze šířen na Facebooku, konkrétně ve skupinách fakult Univerzity Hradec Králové za účelem získání respondentů z požadované cílové skupiny. Znění dotazníku bylo následující:

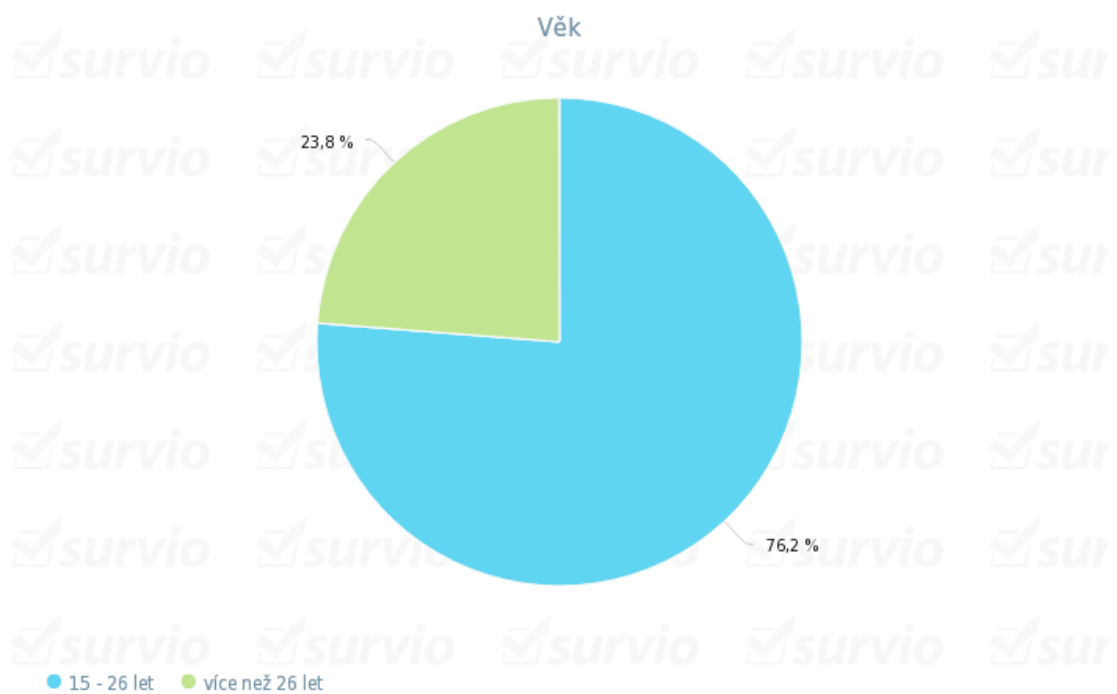
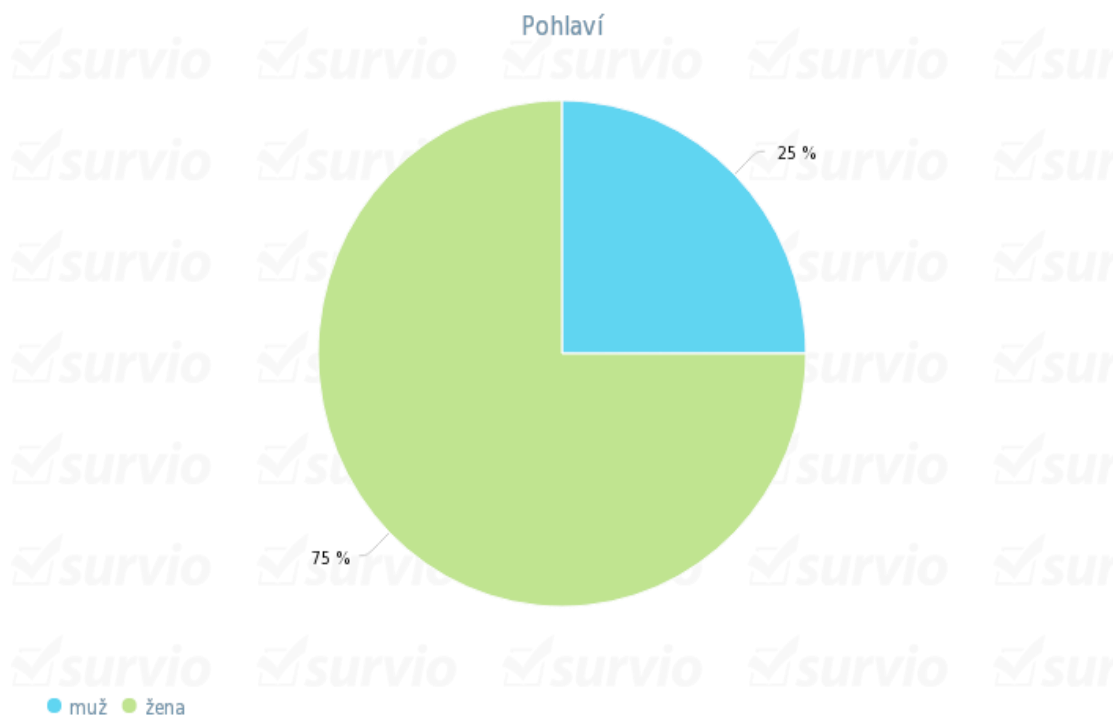
1. Pohlaví
2. Věk
3. Jaké máte osobní zkušenosti s Vietnamci?
4. Používáte Vy konkrétně některé zažité výrazy pro Vietnamce?
5. Jak si vysvětlujete označení “řaman”?
6. Jak si vysvětlujete označení “rákosník”?
7. Jak si vysvětlujete označení “čongové”?
8. Jak si vysvětlujete označení “větve” v souvislosti s Vietnamci?
9. Znáte jiná pojmenování pro Vietnamce?
10. Znáte pojem “banánové děti”?
11. Co si myslíte o začleněnosti vietnamské komunity do české společnosti?
12. Ovlivňují média Váš postoj k vietnamské komunitě v ČR?

Pro větší přehlednost a snadnější práci s výsledky dotazníku byl zadán konkrétní počet sto respondentů, což služba dotazníku přes survio nabízela. Při dosažení limitu se výsledky všech odpovědí uložily do přehledné statistiky, která disponovala segmentací výsledků podle jednotlivých odpovědí.

Výsledky výzkumu poslouží jako zdroj informací a poznatků, které budou uplatněny při realizaci přednášky na téma Jazykový obraz Vietnamců v plánovaném 3. ročníku multikulturního projektu s názvem Vietnamsko-český dialog.

V dotazníku předcházely hlavním otázkám klasické běžné úvodní dotazy na věk a pohlaví s cílem získat představu o respondentech, kteří dotazník vyplnili.

Otázka na věk respondentů byla vytvořena z důvodu předpokladu, že v univerzitních skupinách na Facebooku jsou některými členy bývalí studenti, absolventi univerzity nebo stále studující studenti starší 26 let. Dále lze očekávat, že se ve skupině mohou objevit i zaměstnanci univerzity. Toto očekávání se nakonec potvrdilo u 23,8 % respondentů.

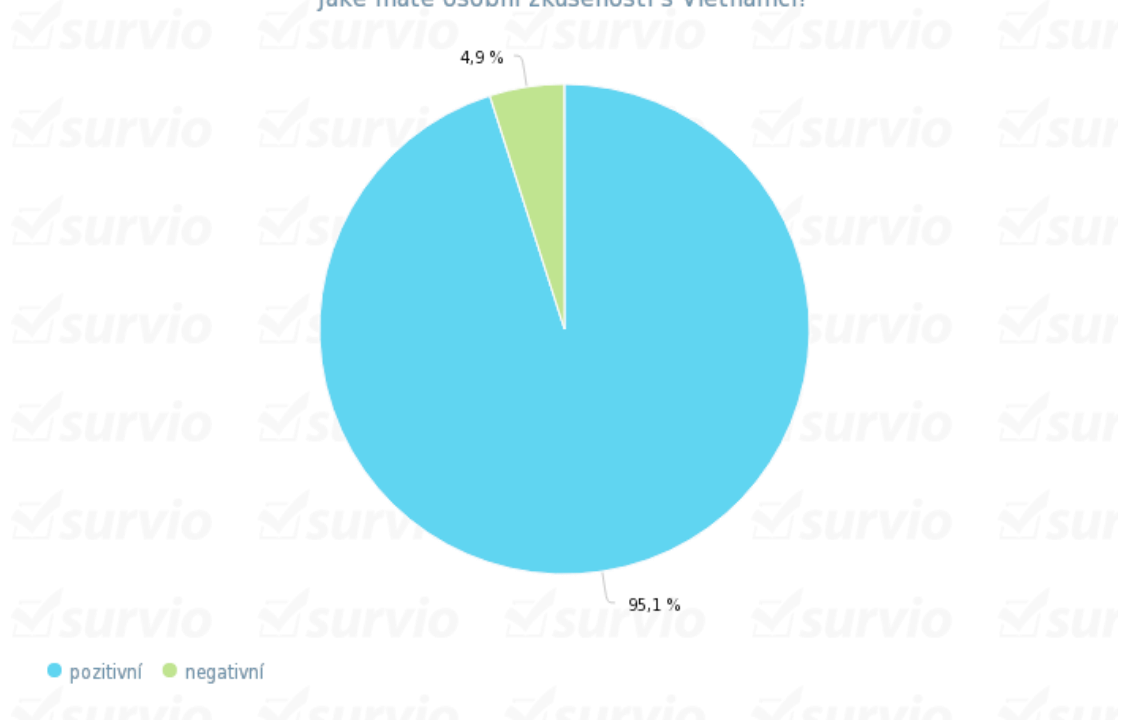

Dále následovaly dvě uzavřené otázky na osobní zkušenosti s Vietnamci a užívání zkoumaných výrazů. U těchto otázek nebyla dána možnost se obšírněji slovně vyjádřit z důvodu snadnější práce s výsledky dotazníku.

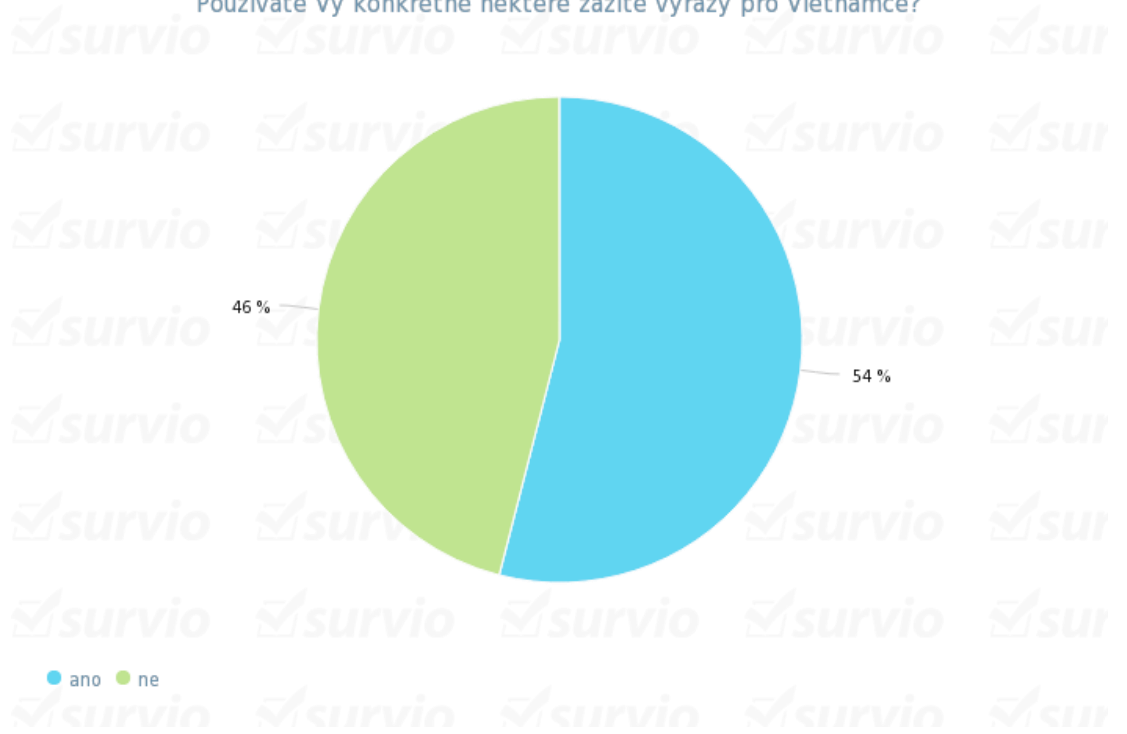
Očekávaným výsledkem těchto otázek byl rovnocenný podíl pozitivních a negativních zkušeností. Nicméně bylo možné počítat s tím, že dotazník se zájmem vyplní spíše respondenti, kteří mají s Vietnamci dobré zkušenosti. Těžištěm analýzy měla být následující otázka, zda zažité výrazy mladí studenti stále používají.

Z níže uvedených grafů je zjevné, že ačkoliv většina respondentů označila pozitivní zkušenosti, tak stále zažitá pojmenování používají. Až zpětně po pročitání výsledků z průzkumu jsem si uvědomila, že by bylo vhodné dotazník po této otázce doplnit další otázkou navazující. Zodpovězení na otázku by mohlo být formou zvolení předepsaných možností či volným prostorem k otevřené odpovědi. Očekávané odpovědi by mohly znít takto: ze zvyku, protože záměrně chci, ani nevím proč apod.

Jaké máte osobní zkušenosti s Vietnamci?

Používáte Vy konkrétně některé zažité výrazy pro Vietnamce?

Další otázky byly již otevřené. Respondenti měli možnost se rozsáhleji vyjádřit k daným otázkám s doplňující otázkou “Jaký význam a jaké hodnocení tomu připisujete?”. Šest otázek sloužilo ke zjištění, zda studenti výrazy z jazykového obrazu Vietnamců znají, jaké mu připisují hodnocení a jak si jej vysvětlují. Jak již bylo zmíněno, konkrétní pojmy byly zvoleny dle frekvence užití z osobních zkušeností a také dle četnosti výskytu na internetových diskuzích pod články týkajících se Vietnamců či činností, se kterými si Vietnamce spojujeme.

Z odpovědí dotazovaných je zřejmé, že si výrazy ve většině případů vztahují k vzhledu, jazyku a geografickým či historickým souvislostem.

V otázce zkoumající označení “*taman*” se objevily odpovědi:

- „*u nás se tento výraz používá, občas ho také použiju... význam chápu jako jakési zesměšnění, snažím se mu vyhýbat, myslím že má napodobovat vietnamštinu*”
- „*myslím, že je to zkratka slova Vietnamec. Dle mého to je nejméně hanlivý výraz a nepředstavuje nic konkrétního.*”
- „*Přijde mi to kratší, než říkat furt Vietnamec. Používám to a nevidím v tom nic záporného.*”
- „*Neberu ho jako negativní. Spíše jako zkrácení. Ikdyž asi nepatřičné.*”
- „*Vypadá to, že je odvozeno na základě typických fonetických charakteristik vietnamštiny tak, jak ji vnímají nevietnamci.*”
- „*Docela by me zajímalo proč to tak je :D nepravdepodobnější možnost pojmenování muze být asi díky tomu jak zní rec Cechum. Moje babi to používá, nemysli to zle. Proste starsi generace.*”
- „*hanlivé, neám ráda lidi, kteří označení používají. Lze použít i v neutrálním kontextu v některých případech*”

- „Neoficiální označení Vietnamce. Nemusí být myšleno špatně nebo hanlivě, používám ho jako neutrálně zabarvený hovorový výraz (pod. j. Pšonek, Skopčák, Anglán...), často v jemnější formě *támík*. Přesto bych to přímo před Vietnamcem nevyslovila.”
- „Negativní hodnocení, prodavač u stánku s levným oblečením”
- „Zkrácenina ze slova *Vietnamec*, odraz nedokonalého používání češtiny”
- „Běžně používaný výraz pro Vietnamce. Nevím jak toto označení vzniklo, ale každopádně mi nepřijde hanlivé či urážející.”

V obdobném dotazu na označení “*rákosník*” se objevily odpovědi:

- „Myslím, že se toto označení používá z důvodu toho, odkud Vietnamci pochází. Možná proto, že se ve Vietnamu pěstuje rýže, která nám evokuje *rákos*. Toto označení ale vnímám hanlivé.”
- „Plyne z vietnamské války, spojitost člověka s zemí jako *spagetak* apod.”
- „Tak nazývala tuto komunitu moje teta. Mám tak tento výraz spojen s ní a nikdy mě nenapadlo v tom hledat žádný význam. Nicméně to zní mírně hanlivě při zamyšlení.”
- „Člověk, co má šikmé oči.”
- „V tomto případě bych takto označila obchodníky na trzisti, nelehde na rasu”
- „*Rákos* je odkazem na klobouky z *rákosu* – stereotypní představa asijského pěstitele rýže.”
- „Vietnamci jsou z Vietnamu, kde je hodně *rákosu*. NĚKOMU Z ČR to asi došlo. Existuje ještě ženský ekvivalent – *Rákosnička*, označuje roztomilé vietnamské slečny, dle české pohádkové postavičky – *kompliment*.”
- „Pravděpodobně spojeno s válkou a zazitým stereotypem. Tohle už je rozhodně urážející.”
- „V jejich domovině bylo všude *rákosí*. Neutrální význam, ale hodnocení negativní.”

Na další otázku respondenti reagovali odpověďmi:

- „*Negativní, hanlivé. Z posměšku čing čang čong.*”
- „*Neschopnost rozeznat Vietnamce od Číňanů a zkomolenina obou názvů*”
- „*Vietnamci prodávající nekvalitní oblečení a obuv, hanlivé*”
- „*Domněla podobnost s nějakou asijskou reci.*”
- „*Nevhodný, je to jakový cechum vietnamci říkali nemcouri apod. Nedává to smysl. Bohužel to asi používá dost lidí, spis hanlivě...a nejsmunejší na tom je, že to vlastně poukazuje především na tupost člověka, co to používá.*”
- „*Znám výraz Ťongové. Vysvětluji si to jako zkomoleninu nějakého častého vietnamského příjmení či slova.*”
- „*Nejspíš vzniklo z typického parodování asijských jazyků – čing čong.*”
- „*u nás se výraz používá, ale já ho nepoužívám, myslím, že se zažil stejně jako výraz řaman, má připomínat vietnamštinu, ale stejně jako výše uvedené je zesměšňující*”
- „*lidové označení obyvatel Asie, používáno nejen pro Vietnamce, vzniklo zřejmě kvůli nesrozumitelnosti a zvláštnosti asijských jazyků*”
- „*víc používané hromadně pro asijskou rasu*”

Na otázku zkoumající význam a hodnocení označení “větve” ve spojitosti s Vietnamci byly získány odpovědi:

- „*Zde vidím důvod ve zkrácení slova Vietnamec na ‘Viet’, což je foneticky identické s ‘Vět’. Z tohoto slovního základu pak zřejmě nebylo těžké odvodit si slovo ‘větve’ jako hromadné označení pro Vietnamce.*”
- „*Je to pouze zkomolení výrazu vietnamec. Není to tolik urážlivé, ale stále nevhodné.*”
- „*zkratka a každý hned pochopí o jakou narodnost se jedná*”

- „Vnímám to jako běžné, byt obcas mozna jako pejorativni, oznaceni nejake (casto minoritni) skupiny lidi. Zkracuje se tak dlouhe slovo Vietnamci(jazykova uspora).Je to tak zažité, ze si to lide mnohdy uz ani neuvědomují,ikdyž to muze byt chapano urazlive.Myslim si ale,ze to vetsina lidi,keri tato oznaceni pouzivaji,nechteji nikoho primarne urazit.”
- „snaha o pocesteni a zjednoduseni”
- „ze maji hodne velke rodiny”
- „je to zkratka pro tento narod. I ja je obcas pouziji, ale nikdy bych to do oci asi zadnemu Vietnamci nerekla.”
- „Podobná výslovnost první slabiky těch dvou slov asi. Negativní hodnocení, vysmívání.”
- „Možná že jsou tak hubení ?”
- „Zkratka ‘Větnami‘.chytrému čechovi asi došla spojitost s rákosem, národností a názvem státu,což by byla bystrá asociace,ale už mu nedošlo, že rákosnemá větve a Vietnam se píše jinak”

Na otázku dalších etnofaulismů pro Vietnamce, které respondenti znají a případně je používají, byly získány odpovědi:

šikmoočka, žluťák, vetnamčik, vietoš, t'ong, t'amík, bambusák, rejžožrout, trávopěsti, vietkong, nudložrouti, šikmouš, pingpongové, plantážník, dongové, saigoňáci, hočiminové, rákoš, čobol, číňan, tin t'ong, šikmovočkové, banáni, čajna, vietnamčici, čmong, palmy, tržák

Další otázky měly za účel zjistit názor na dosavadní začleněnost vietnamské komunity do české společnosti, což se dle reakcí v poslední době zlepšuje, a povědomí o pojmu *banánové děti*. Tento výraz znalo pouze několik dotazovaných.

Účelem poslední otázky v dotazníku bylo zjistit, zda média nějakým způsobem ovlivňují respondenty při utváření názoru na Vietnamce v České republice. Respondenti odpověděli různě:

- „Nedá se úplně vyloučit nějaké podprahové neuvědomělé ovlivňování, ale obecně se k médiím stavím kriticky, snažím se posuzovat objektivitu informací a jejich zdrojů (bulvární noviny, komerční televize a média vlastněná politiky za dobré zdroje rozhodně nepovažuji). Pohled si snažím utvářet na základě vlastní zkušenosti. Vystudovala jsem sociální a kulturní antropologii, takže můj pohled je ovlivněn i tím.”
- „Myslím, že všechna média ovlivňují pohled veřejnosti na jakékoli téma. Když si v novinách přečteme o chytrém Vietnamci, který vystudoval vysokou školu a pracuje na vysoké pozici, budeme na Vietnamce nahlížet jako na chytré lidi, kteří se ale moc do naší společnosti nezapojují. Když v televizi vidíme, že Vietnamci prodávají zakázané produkty, veřejnost je hned odsoudí. Problémy s imigranty se bohužel dotýká i jich.”
- „Částečně. Jde většinou o prověření informací dle osobních zkušeností.”
- „Nemyslím si. Problemy ma kazda komunita, pokud tim nezasahuji do meho zivota negativne, je mi jedno, kdo je jake narodnosti.”
- „Ano. Média často zveřejňují případy, kdy se příslušníci vietnamské národnosti dopouštějí trestné činnosti (výroba a prodej drog, krácení daní, padělání výrobků apod.), na druhou stranu velmi pozitivně vítám články a rozhovory s mladými Vietnamci.”
- „Spíš utvrzují stereotypy. Mainstream zobrazuje převážně Vietnamce, kteří neovládají jazyk, pracují ve večerce nebo na trhu, ...”
- „ne, médiím nevěřím: znám dost Vietnamců, abych si na ně dokázal udělat nějaký názor”
- „Nemyslím si, že zrovna vietnamci by byli v médii tou rozebíranou skupinou. Takže ne, média neovlivňují můj pohled na ně.”

11.2 Shrnutí otázek

Cílem výzkumu bylo zjištění povědomí o vzniku, významu a užití etnofaulismů v praxi mezi respondenty. Dotazník vyplnilo prokazatelně více žen než mužů. Ze získaných odpovědí u otevřených otázek bylo zjevné, že si respondenti zkoumané pojmy většinou spojují s fyziologickým znakem, spojitostí se substantivní kolokací trhovce nabízejícího levné oblečení či pejorativním označením příslušné národnosti. Nicméně se také objevily neutrální názory i kladné odpovědi zastávající se vietnamské menšiny.

Jedním ze závěrů výzkumu bylo zjištění, že respondenti považují Vietnamce za stále uzavřenou komunitu, která se však díky mladší generaci sociálně integruje natolik dobře, že je považují za rovnocenné vrstevníky a začínají pochybovat o stereotypně užívaných výrazech. Otázku znalosti významu pojmu *banánové děti* dokázalo správně zodpovědět zhruba 20 % respondentů. U poslední otázky zabývající se vlivem médií se přibližně třetina respondentů vyjádřila kladně, reportážím o Vietnamcích přičítají velkou hodnotu k utváření stereotypů o Vietnamcích, zatímco zbývající dotazovaní se vyjádřili v neprospěch vlivu média na jejich názor.

12 Projekt

Na základě svých osobních zkušeností ze života, kdy jsem byla konfrontována častými verbálními útoky z důvodu rasových předsudků, a kvůli špatným zkušenostem svých příbuzných a přátel vietnamského původu jsem měla již před 6 lety v úmyslu se jakkoliv aktivně přičinit o změnu postoje majoritní společnosti k Vietnamcům. Jestliže chceme českou společnost přesvědčit o tom, aby přestala užívat hanlivá pejorativní označení nejen pro Vietnamce, je nutné dokázat jejich neopodstatněnou funkci vycházející ze starého zažitého stereotypu.

Své studijní práce jsem se vždy snažila zaměřovat směrem k multikultuře. Multikultura je v současnosti v souvislosti s aktuálními otázkami dneška velmi často používaným pojmem. Chápání etnických skupin v České republice mě velmi zajímá, neboť se mě osobně dotýká. Příslušníci jiných národností bývají na základě předsudků a stereotypů “zaškatulkováni”, a to bych ráda změnila. Jsem přesvědčena, že v současné době je otázka soužití s etnickými menšinami stále aktuálnějším tématem. Migrace obyvatel se stále zvyšuje, a proto bychom měli rozvíjet multikulturní porozumění. I přes jazykovou bariéru bychom měli být ochotni tolerovat odlišné kultury.

Prvním myšlenkou bylo zapojit se do činností Integračního centra v Hradci Králové, které nabízí bezplatné kurzy výuky českého jazyka pro Vietnamce a pořádá každoroční událost Setkání národů v Adalbertinu, sídle Hradecké kulturní a vzdělávací společnosti, kde má každá etnická skupina možnost se reprezentovat. Shodou okolností mi však byla navržena jiná alternativa uplatnění svého záměru, a tím byla možnost uskutečnění projektu s pomocí finančního příspěvku přes vzdělávací organizaci, která by takový projekt mohla podpořit. Od roku 2012 úspěšně proběhly již dva ročníky projektu.

Cílem projektu je napomoci sociální integraci vietnamské komunity mladých lidí mezi jejich stejně staré vrstevníky a umožnit jim nahlédnout do mentality, zvyků, pocitů a postojů lidí, kteří zde žijí už tolik let, ale jen málokdo o jejich životě něco víc tuší. Dílčím cílem je navázat, zlepšit a upevnit přátelství a narušit bariéry, které v současnosti mezi nimi existují. Hlavní myšlenkou bylo představit život a kulturu vietnamské komunity v České republice, konkrétně v Hradci Králové, kde jsem se narodila a žiji zde celý svůj život. Prioritou projektu bylo respektování kulturní rozmanitosti, boj proti rasismu a vyvolání potřeby aktivního zjišťování informací pro tvorbu vlastního názoru, což by mohlo snížit četnost užívání stereotypních výrazů pro Vietnamce.

První realizace projektu s názvem Vietnamsko-česká škola dialogu se konala na jaře roku 2012, kterému předcházelo podání návrhu mezi projekty v rámci kampaně Think Big od Nadace O2. V té době Vietnamci tvořili v České republice oficiálně stále neuznanou nadnárodnostní menšinu, přestože jich zde žilo přes 60 tisíc, a tak jsme se snažili o rozšíření kladného povědomí o Vietnamcích v Hradci Králové.

Při zadávání údajů v návrhu bylo nutné vytvořit tým s minimálně třemi členy, a proto jsem oslovila svou sestru a jejího českého partnera, protože měli k tématu též blízko. Předložený návrh projektu byl schválen, a tak jsme později všichni společně absolvovali povinný několikadenní vzdělávací kurz spolu s dalšími organizátory schválených projektů, kde jsme s přiděleným mentorem, zaměstnancem O2, konzultovali naši představu o průběhu události a ke konci setkání jsme všem zúčastněným prezentovali projekt.

Dalším krokem byla volba vhodného prostoru, který by nebyl finančně příliš nákladný. Podmínkou byl prostor disponující kapacitou více než třicet lidí. Zároveň bylo důležité, aby bylo místo události snadno dostupné. Z důvodu charakteru projektu bylo nezbytné, aby prostor disponoval kuchyní, kde by se vietnamské pokrmy připravovaly, neboť by případný převoz znehodnotil jejich kvalitu, čerstvost

a mohly by nastat komplikace s dovozem. Se záměrem podpořit nějakého místního vietnamského podnikatele jsem oslovila několik Vietnamců, kteří vlastní provozovnu ve městě. Zvolila jsem Asijské bistro Hieu Thao, které se nachází na adrese Mánesova 909/28. Vzhledem k blízkosti hned několika zastávek MHD a snadnému parkování přímo před bistroem se jednalo o výhodně umístěné prostory ke konání události. S majitelem bistra jsem se domluvila i na přípravě a výdeji vietnamských pokrmů.

Co se týče přednášejících, rozhodla jsem se oslovit své přátele o pomoc se získáním kontaktů na kvalifikované osoby se zkušenostmi. Těmto osobám bylo přislíbeno uhrazení cesty, přednášky, stravování a ubytování.

Pozvánky na událost byly zveřejněny na Facebooku, kde byla vytvořena událost, a na různých kulturních internetových stránkách (viz. příloha). Pozvánky byly zaslány i novinářům. Z důvodu omezeného finančního rozpočtu a nutnosti naplánování počtu pokrmů bylo zapotřebí i přes poskytované dary ze strany vietnamské komunity omezit počet účastníků. Zájemci se tedy museli předem přihlásit na uvedený email. Po potvrzení přijetí přihlášky byly účastníkům zaslány bližší informace k samotné události. Před zahájením programu jim byly rozdány jmenovky a časové harmonogramy.

Událost tedy probíhala v přátelském prostředí malého vietnamského bistra. Jednalo se o dvoudenní interaktivní program pro mládež, žáky základních škol a studenty středních škol. Pozváni byli i vietnamští vrstevníci. Účastníci dialogu poznali odlišnosti i podobnosti obou kultur a jejich možné soužití v České republice. Záměr předkládaného projektu byl v souladu s programem a jeho cíli. Způsob a provedení projektu bylo nastavené tak, aby podporoval a byl v souladu se zásadami neformálního učení. Dalším záměrem bylo posílení osobního a společenského rozvoje všech zúčastněných.

První den byl věnován kolektivním hrám a aktivitám, v rámci nichž se všichni účastníci začlenili do diskuze a semináře, ve kterých jsme hovořili o osobních zkušenostech a názorech těchto dvou komunit na sebe navzájem, a o rozdílnosti obou kultur. Jedna přednáška byla zaměřena na stavbu jazyka českého a vietnamského. Součástí přednášky byla i lekce základních frází komunikace ve vietnamštině vedená mnou a vietnamskými účastníky. Druhý den byl věnován představení vietnamské kultury, ukázce tradičních krojů a přednášce Mgr. Jana Hrubického o válce ve Vietnamu, která byla zakončena ukázkou vojenské techniky. V neposlední řadě byla součástí vzdělávacího programu přednáška rozdílných strategií dvou podnikatelů, českého a vietnamského.

Výstupem projektu byl bulletin, který byl publikován v papírové i elektronické podobě na Facebooku. Dále byl otištěn krátký článek v Hradeckém deníku obsahující rozhovor z události (viz. příloha).

Uskutečnění druhého ročníku s podobným názvem Vietnamsko-česko-slovenský dialog, který byl tentokrát finančně podpořen v rámci vzdělávacího projektu Erasmus+, proběhlo o dva roky později na podzim roku 2015. Jelikož se jednalo o významnější událost a neměla jsem dostatek zkušeností a především kontaktů na vhodné přednášející, svěřila jsem společnou organizaci projektu dlouholetému příteli PhDr. Mgr. Ing. Lukáši Janečkovi, který se řídil mými instrukcemi a ochotně se držel mé představy o průběhu akce. Účastníci v praktické části poznali českou a vietnamskou historii, kulturu a odlišnou kuchyni.

Při výběru vhodnějšího prostoru pro konání přednášek a seminářů jsme se rozhodli pro Sál zastupitelstva Královéhradeckého kraje, který disponuje dostatkem míst, mikrofonem a možností promítání prezentací. Tento reprezentativní sál se nachází přímo v historickém centru města Hradce Králové, jehož výhodou je naprosto bezproblémová dostupnost. Dále bylo potřeba zajistit fotografa. Žádost o fotodokumentaci projektu jsem rozeslala svým přátelům, kteří se focení věnovali.

Opět bylo nutné předem sepsat seznam osob, a to z důvodu plánovaného rozpočtu. O projekt projevil zájem přes padesát lidí české, vietnamské a slovenské národnosti. Pro účastníky projektu byla vytvořena soukromá událost na sociální síti Facebook, kde byly k dispozici veškeré potřebné informace.

Program byl účastníkům prezentován moderní a interaktivní formou za přítomnosti odborníků z dané oblasti, kteří mají zkušenost s obdobnými semináři. Osloveným přednášejícím jsme též nabídli proplacení cesty, přednášky, stravování a ubytování ve městě. V intervalech mezi přednáškami bylo zapotřebí umožnit účastníkům pauzu, kterou jsme vyplňovali ukázkou vojenské techniky z války ve Vietnamu a ukázkou tradičních vietnamských krojů „ao dai“. Účastníci měli k dispozici občerstvení formou švédského stolu.

Na začátek celé akce proběhlo vstřícné přivítání od Ing. Anny Maclové, náměstkyně primátora Hradce Králové a Vladimíra Denera, předsedy výboru Královéhradeckého kraje. První přednáška byla o úspěchu Vietnamců v kultuře, při které si vzal slovo hudebník Raego a světil se s krušnými začátky své kariéry. Druhou přednášku vedl Mgr. Matyáš Zrno, zastupující člen Rady vlády ČR pro lidská práva, na téma imigrace, integrace a angažovanost vietnamské menšiny na celostátní i regionální úrovni. Diskutovalo se o současné situaci integrace vietnamské komunity. Další přednáška měla za cíl poznání milníku v historii, konkrétně války ve Vietnamu, kterou přednášel vojenský historik Mgr. Jan Hrubec. Poslední přednáška téhož dne patřila doc. PhDr. Tomáši Petráčkovi, Ph.D., Th.D., z Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, který v krátkém intervalu dokázal vyložit české dějiny v kostce a poté odpovídal na otázky týkající se imigrace a začleňování vietnamské komunity v praxi. Program byl ukončen tradiční českou svíčkovou v nedaleké místní restauraci U Rytíře na Velkém náměstí a bezprostředně poté se účastníci rozhodli pro společnou volnou zábavu.

Následující den byl věnován především poznávání vietnamské kuchyně. Po předchozí dobré zkušenosti jsme se opět rozhodli pro prostory a kuchařské dovednosti Asijského bistra Hieu Thao. Účastníci měli možnost ochutnat spoustu typicky vietnamských pokrmů. Později se slova ujal mladý podnikatel Nguyen Manh Tung, člen Svazu vietnamských studentů a mládeže, který přítomné seznámil s úspěchy vietnamského podnikání v České republice a strategiemi nynějšího podnikání Vietnamců. Poté se všichni účastníci přemístili na Šrámkův statek, kde měl velice zajímavou přednášku historik a politolog Alexander Tomský.

Informace o úspěšné realizaci obou projektů proběhly na internetových stránkách a v tisku v podobě článku v Hradeckém deníku (viz. přílohy). Dále byly pořízeny fotografie a video zachycující hlavní momenty průběhu celé akce. Výsledky projektu byly prezentovány na sociální síti Facebook. Záznam z prvního ročníku měl být zařazen do dokumentárního filmu v rámci projektů Think Big, který měl být vysílán v České televizi, nicméně se tak nakonec bohužel nestalo. O realizaci druhého ročníku projektu byla natočená krátká reportáž, která byla odvysílána v České televizi.

Při zpětném hodnocení lze považovat oba ročníky za úspěšné. Z organizačního hlediska byly realizovány bez zásadních potíží a vše proběhlo dle předem stanoveného plánu a harmonogramu. Ze strany účastníků byla získána pozitivní zpětná vazba a celková spokojenost s vydařenou akcí.

Třetí ročník projektu je nyní ve fázi příprav. Struktura projektu by se od předchozího ročníku neměla příliš lišit, ačkoliv jsme v jedné diskusi po přednášce Mgr. Matyáše Zrna narazili na aktuální problém, že Vietnamci s trvalým pobytem v České republice mají možnost hlasování ve volbách, ale neví, jak na to. Tato problematika zaujala pracovníci z Erasmu a navrhla nám další ročník zaměřit na politickou angažovanost Vietnamců. Nicméně jsme tuto nabídku zavrhnuli z důvodu zachování myšlenky a korektnosti projektu.

Při realizaci třetího ročníku svého projektu mám v úmyslu osobně vést přednášku na téma Jazykový obraz Vietnamců, ve které bych pro ověření aktuálnosti sdělila veškeré získané poznatky ze své kvalifikační práce. Představa o průběhu přednášky je taková, že nejprve budou účastníci vyzváni k vyjádření názorů na stereotypizaci, kategorizaci a dysfemismy Vietnamců. Výklad by probíhal formou předem připravené prezentace včetně grafů a videí. Účelem bude poukázat na neopodstatněné používání určitých výrazů a přesvědčení účastníků, aby tato pojmenování dále neužívali a tuto snahu šířili dále. Následně na konci přednášky budou účastníci požádáni o navrnutí nápadů aktivit, jakými by bylo možné se ještě angažovat k odbourání předsudků (blogy, youtube videa, přednášky, gastronomické a jiné multikulturní festivaly, promítání dokumentů a jiné).

Jednou z částí programu by byla lekce vietnamštiny, při které by se účastníci snažili naučit několik základních slov a frází. Výslovnost, která je velmi složitá a u vietnamského jazyka naprosto zásadní, by si museli zjistit sami, což by je přimělo komunikovat s přítomnými vrstevníky vietnamského původu. Očekávaným výsledkem by byla zábavná forma aktivity v přátelské atmosféře mezi účastníky, kteří by se přesvědčili o tom, že naučit se cizí jazyk ze vzdálené země není nic snadného.

Zásadní složkou organizace projektu je vytvoření časového harmonogramu události. Z finančních i organizačních důvodů se naskýtá možnost celý projekt organizačně zvládnout pouze v jeden den, což by nejspíš vyhovovalo i účastníkům, kteří nejsou z Hradce Králové a nemuseli by řešit ubytování.

Časový harmonogram by mohl vypadat následovně:

- 09.30 zahájení akce, seznámení s projektem, teambuilding
- 10.00 přivítání od Ing. Anny Maclové, náměstkyně primátora Hradce Králové
a Vladimíra Denera, předsedy výboru Královéhradeckého kraje
- 11.00 kulturní rozdíly – tradice, svátky, divadlo, hudba, tanec
+ přehlídka tradičních vietnamských krojů “ao dai”
+ česko-vietnamský slovník
- 12.00 oběd - tradiční vietnamská kuchyně
- 13.30 úspěchy vietnamské komunity v kultuře a podnikání
- 14.30 Mgr. Matyáš Zrno – imigrace a integrace
- 15.30 coffee break – vietnamská káva a čaj, české zákusky
- 16.00 diskuze na téma jazykový obraz Vietnamců
- 16.30 vzájemné poznávání milníků historie v kostce
  - Mgr. Jan Hrubecký – válka ve Vietnamu
  - doc. Tomáš Petráček – české dějiny
- 18.00 perspektivy postavení vietnamské komunity v ČR a Evropě
  - prof. Alexander Tomský
- 19.00 večeře – tradiční česká kuchyně
- 21.00 volný program

13 Závěr

Ve své práci jsem se zabývala povědomím o jazykovém obrazu světa Vietnamců. Toto téma mě zajímalo především z pohledu českých studentů, neboť jsou zásadním mezičlánkem ve vývoji vzájemných vztahů v budoucnosti. Soužití mezi Čechy a národními menšinami je v současnosti probíraným tématem v souvislosti s aktuálně často diskutovaným příchodem imigrantů a uprchlíků. Pokud má být soužití harmonické, musíme si navzájem porozumět, respektovat odlišnosti a umět se tolerovat. Existuje již několik odborných publikací a výzkumných šetření. V současné době vznikají multikulturní programy a projekty, které se snaží podporovat multikulturalismus.

V teoretické části jsem nejdříve definovala pojmy, které s jazykovým obrazem Vietnamců souvisí. V následujících kapitolách jsem se pokusila ve stručnosti přiblížit život starší i mladší generace Vietnamců v České republice a dále jsem se zabírala mediálním obrazem Vietnamců a jejich kategorizací v médiích. Po vymezení důležitých pojmů a teoretických východisek jsem se věnovala analýze, kterou jsem prováděla formou dotazníku. Respondenti pro analýzu byli získáváni na sociální síti, konkrétně ve skupinách fakult Univerzity Hradec Králové.

Výsledky analýzy přinesly zjištění, že mladí studenti stále etnofaulismy používají, přestože s Vietnamci mají převážně dobré zkušenosti. Lze předpokládat, že tak činí ze zvyku, neboť se s výrazy pravděpodobně stále setkávají ve svém okolí, a to v mluvě s dalšími komunikanty. Neméně důležitým poznatkem bylo zjištění, že média české studenty při vytváření názoru na vietnamskou menšinu příliš neovlivňují. Zásadní vliv tedy mají spíše osobní setkání a zkušenosti s příslušníky menšiny, kteří vybočují z prototypu Vietnamce. Do této skupiny můžeme zařadit zejména mladé Vietnamce, kteří se zde bez větších potíží sociálně integrují a kteří mohou příslušníky majority seznámit se svou komunitou, svým životním stylem, postoji a hodnotami.

Projektovou částí kvalifikační práce bude uskutečnění přednášky v zavedeném projektu Vietnamsko-český dialog, který organizují v Hradci Králové. V tomto městě bohužel nedochází k dostatečně častým multikulturním akcím se snahou zvýšit pozitivní povědomí o národnostních menšinách žijících mezi námi.

Česká republika je pomyslným srdcem Evropy, která by mohla reprezentovat centrálu kultur, v níž by majoritní společnost koexistovala se společnostmi minoritními bez větších potíží. Mladá generace studentů by se měla snažit vytvořit společnost, ve které by každý jedinec byl tolerantní vůči jedincům jiných národností, respektoval jejich odlišnou kulturu a snažil se jim porozumět. Změna způsobu myšlení o odlišnostech je hlavním článkem v nesnadném dlouhodobém procesu.

Tištěné zdroje

ALLPORT, Gordon. *O povaze předsudků*. V českém jazyce vyd. 1. Praha : Prostor, 2004. ISBN 80-7260-125-3.

HAYES, Nicky. *Základy sociální psychologie*. Vyd. 5. Praha : Portál, 2009. ISBN 80-7178-198-3.

JIRÁK, Jan. Média, stereotypy, menšiny, cizinci a my všichni. In *Nečitelní cizinci*. Praha : Multikulturní centrum Praha, 2003. ISBN 80-239-1137-6.

LAKOFF, George, JOHNSON, Mark. *Metafory, kterými žijeme*. Vyd. 1. Brno : Host, 2002. ISBN 80-7294-071-6.

NEKULA, Marek. Titulková xenofobie. In *Čeština doma a ve světě*. Praha : Univerzita Karlova. Ústav českého jazyka a teorie komunikace, 1995. ISSN 1210-9339.

PAJDZIŇSKA, Anna. Kategorie strukturující jazykový obraz světa: antropocentrismus a opozice „vlastní“ – „cizí“. In *Čítanka textů z kognitivní lingvistiky II*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2007. ISBN 978-80-7308-212-3.

PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie*. Vyd. 3. Praha : Portál, 2010. ISBN 978-80-7376-709-1.

PRŮCHA, Jan. *Pedagogický slovník*. Vyd. 2. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.

VAŇKOVÁ, Irena, NEBESKÁ, Iva a kol. *Co na srdci, to na jazyku*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0919-3.

VAŇKOVÁ, Irena. Inspirace z Lublinu. In *Čítanka textů z kognitivní lingvistiky II*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2007. ISBN 978-80-7308-212-3.

VANĀKOVÁ, Irena. Obraz světa v mateřském jazyce. In *Obraz světa v jazyce*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Filosofická fakulta, 2001. ISBN 80-7308-005-2.

Velký sociologický slovník. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5.

Internetové zdroje

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=Asijec&Hledej=Hledej>

www.korpus.cz

Seznam příloh

Příloha č. 1: Pozvánka

Příloha č. 2: Bulletin z prvního ročníku projektu

Příloha č. 3: Článek z prvního ročníku projektu

Příloha č. 4: Článek z druhého ročníku projektu

Přílohy

Příloha č. 1: Pozvánka

pondělí
13. března 2017
Svátek slaví: Růžena

místní kultura

Přidat článek
Přihlášení
Registrace

Úvod Články Akce Pro novináře O nás Kontakt

think big Nadace O₂

Vietnamsko-český dialog

Autor článku: luk

HRADEC KRÁLOVÉ: V Asijském bistru v Mánesově ulici 925 se uskuteční první ročník školy Vietnamsko-českého dialogu, který je podpořen z nadace Think Big nadace O2. Jejím cílem bude nahlédnout do života vietnamské komunity – zejména mládeže.

Ojedinelá akce – zážitkový seminář se koná 31. 3. – 1. 4. 2012.

Víkendovky se zúčastní studenti vietnamské národnosti a studenti z Čech. Na programu bude:

- představení vietnamských krojů a kultury
- ochutnávky z tradiční vietnamské kuchyně – kurz stolování čínskými hůlkami.
- ochutnávky z tradiční české kuchyně – kurz stolování příborem
- představení historie Vietnamu a společné průniky s naší historií
- strategie prodeje vietnamského obchodníka x strategie prodeje českého prodejce

Program naleznete v příloze. Účast novinářů je vítána!

Na setkání se těší
Mai Tranová /organizátorka/
tel: 606 391 877
tranova.mai@seznam.cz

Vydáno: 29.03.2012
Rubrika: Co se děje
Téma: Menšiny a cizinci
Kraj: Královéhradecký kraj
Celkem: 651x přečteno
Dnes: 1x přečteno

0
Sdílet
Tweet

Zdroj: <http://www.mistnikultura.cz/vietnamsko-cesky-dialog>

Příloha č. 2: Bulletin z prvního ročníku projektu

KLÍČE PRO ŽIVOT

Národní institut dětí a mládeže
zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání
Sámova 3
101 00 Praha 10

Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání

Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
zájmové vzdělávání
www.kliceprozivot.cz
www.nidm.cz

IČ: 00022217
DIČ: CZ00022217
E: sekretariat@nidm.cz
T: +420 246 088 222

Vietnamsko-český dialog

Slovo organizátorky...

Vážení přátelé, v současné době jsou světová metropole natolik multikulturní, že mě nemile překvapuje zdejší situace. A protože to chcí napravit aktivitami, které by měly upozornit na Vietnamskou menšinu ve městě. Chopila jsem se tedy příležitosti podání projektu na dotaci a spojila jsem síly s přáteli z Hradce Králové.

Iniciativou vzniku tohoto projektu byly samozřejmě vlastní zkušenosti ze života a především chtíče a nutkání dosavadní (ne)soužití mezi oběma národnostmi změnit. Vzhledem k tomu, že jsem se zde již narodila a žiji zde tedy po celý svůj život si dovoluji, že problematika xenofobie a rasismu je zde stále nevylousknutý oříšek.

Ráda bych, aby si česká mládež vytvořila svůj vlastní názor na naši menšinu a nikoli pouze na základě mediálních bublin v podobě negativních vlastností a praktik vietnamských spoluobčanů. Jsem pevně přesvědčena, že Vietnamská menšina má zájem se sociálně integrovat do české společnosti, pokud nám k tomu dáte příležitost, prostor a především pochope- ní.

Možnost nahlédnout do mentality, zvyků, pocitů a postojů lidí, kteří s námi žijí už tolik let, ale jen málokdo o jejich životě něco ví tuší, využilo přibližně 30 studentů. Cílem bylo představit život vietnamské komunity v České republice, vietnamskou kulturu

apod. Zároveň jsme se snažily zodpovědět kam vlastně dospívající generace Vietnamců žijících v ČR patří – jsou více Vietnamci nebo Češi? Mladá generace Vietnamců má problém se svým začleněním, neboť jsou vychovány dvojím způsobem zároveň. Přestože nemožou zapít vietnamské kořeny, cítí se více jako Češi než Vietnamci, nicméně Češi je tak málokdy vidí anebo zkrátka vidět nechtějí a dávají to zjevným způsobem najevo. Dětsví pro mě tedy bylo velmi nepřijemnou etapou života a nikomu bych to nepřála. Ale tím Vás nebudu zatěžovat, neboť bych o tom mohla sepsat knihu tloušťkou konkurující Zlatým stránkám.

Více už na stránkách tohoto bulletinu.

Mai Tranová, organizátorka

Uvnitř tohoto vydání:

Vietnamsko-česká škola dialogu **2**

Slovo historika **2**

Fotodokumentace **3**

Slovo předsedy MKD **4**

Neprodejné

1.5.2012

Nejdůležitější body:

- Představení projektu
- Poznanky účastníků
- Fotografie

Pohledem účastnice...

Vietnamsko-česká škola dialogu je názov projektu podporený z projektu Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání a uskutočnil 30. 03. 01. 04. 2012 v Hradci Králové v ázijskom bistro. Hlavným cieľom projektu bolo umožniť českej mládeži nahládnuť do života vietnamskej komunity, najmä mládeže, predstaviť ich život v Českej republice, vietnamskú kultúru a zároveň sa snažiť zodpovedať, kam vlastne dospievajúca generácia Vietnamcov žijúcich v Českej republice patri. Dalším cieľom projektu bolo napomôcť sociálnej integrácii vietnamskej komunity mladých ľudí medzi ich rovnako vekovo starých vrstovníkov, vymeniť si vlastné názory na seba navzájom, názory na mesto, v ktorom spoločne žijeme, naviazať, zlepšiť a upevniť priateľstvo, zrušiť bariéry, ktoré v súčasnosti medzi mladými ľuďmi existujú.

Pokračování na str. 2

Příloha č. 3: Článek z prvního ročníku projektu

Vietnamci nejsou pouze padělky, tržnice a konopí

Hradec Králové – Občas si užijí šikanu, máme je spojené s tržnicí, psím masem a nově i s pěstováním marihuany. Vietnamci už se v České republice zabydlují po desetiletí a o jejich životním stylu toho mnoho nevíme. Právě proto minulý víkend uspořádal česko-vietnamský pár společně se sestrou vietnamské dívky v Hradci zážitkový seminář.

5.4.2012

SDÍLEJ:

Zdroj: <http://www.denik.cz/kralovehradecky-kraj/vietnamci-nejsou-pouze-padelky-trznice-a-konopi-20120404-shr7.html>

Vietnamsko česko slovenský dialog probíhal i v Hradci Králové

Hradec Králové - Padesát mladých lidí české, vietnamské a slovenské národnosti diskutovalo v Hradci Králové na téma angažovanosti a participace ve veřejném životě.

29.12.2015

SDÍLEJ:

Zdroj: http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/vietnamsko-cesko-slovensky-dialog-probihal-i-v-hradci-kralove-20151229.html